

NATO ali Nato?

Kaj je NATO?

- **NATO** - *North Atlantic Treaty Organisation*
OTAN - *L'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord*
- Vojaško-politična medvladna organizacija
- 4. 4. 1949 (*24. 8. 1949), Washington D. C.
- <http://www.nato.int>

Sedež: Bruselj

Nastanek organizacije in družbene okoliščine

- Marshallov načrt (1948-1951)
- Hladna vojna (1945-1990)**

Ustanovne članice: 12 _____

Naloge in cilji

- Temelj: 51 člen listine ZN
- Skupna obramba držav članic (5 člen)

NATO po 1990

- Propad varšavskega pakta
- Nestabilnosti v Evropi
- Novi cilji:
 - Reševanje regionalnih in etničnih konfliktov

Delovanje

- **Odločanje:** konsenz
- **Najpomembnejši organ:** Severnoatlantski svet
 - Generalni sekretar (Jaap de Hoop Scheffer)
 - Članice zastopajo stalni predstavniki (Matjaž Šinkovec)

1. Dodatek

»Uradni« slovenski prevod Severnoatlantske pogodbe :

SEVERNOATLANTSKA POGODBA Washington D.C. - 4. april 1949

Pogodbenice te pogodbe ponovno potrjujejo svoje zaupanje v cilje in načela Ustanovne listine Združenih narodov ter svojo željo, da bi z vsemi narodi in vladami živele v miru.

Odločene so varovati svobodo, skupno dediščino in civilizacijo svojih narodov, temelječe na načelih demokracije, osebne svobode in vladavine prava.

Prizadevajo si za spodbujanje stabilnosti in blaginje na severnoatlantskem območju.

Odločene so, da bodo združile svoje moči v namen kolektivne obrambe in ohranitve miru ter varnosti.

Odločene so združiti svoja prizadevanja za kolektivno obrambo in ohranitev miru ter varnosti. Zato soglašajo s to Severnoatlantsko pogodbo:

1. ČLEN

Pogodbenice se zavezujejo, da vse mednarodne spore, v katere bi bile lahko vpletene, rešujejo miroljubno, kot določa Ustanovna listina Združenih narodov, tako da mednarodni mir, varnost in pravičnost ne bodo ogroženi, in da se bodo v svojih mednarodnih odnosih vzdrževale grožnje s silo ali uporabe sile na način, ki ni v skladu s cilji Združenih narodov.

2. ČLEN

Pogodbenice bodo s krepitevijo svojih svobodnih institucij, doseganjem boljšega razumevanja načel, na katerih temeljijo te institucije, in s spodbujanjem razmer, ki omogočajo stabilnost in blaginjo, prispevale k nadaljnjemu razvoju miroljubnih in prijateljskih mednarodnih odnosov. V svojih mednarodnih gospodarskih politikah si bodo prizadevale za odpravo sporov in bodo spodbujale gospodarsko sodelovanje med posameznimi ali vsemi pogodbenicami.

3. ČLEN

Za učinkovitejše doseganje ciljev te pogodbe bodo pogodbenice z nenehno in učinkovito samopomočjo ter vzajemno podporo vsaka zase in skupaj vzdrževale in razvijale svojo individualno in kolektivno zmožnost upreti se oboroženemu napadu.

4. ČLEN

Pogodbenice se bodo med seboj posvetovalle, kadar koli bo po mnenju katere od njih ogrožena ozemeljska celovitost, politična neodvisnost ali varnost katere koli pogodbenice.

5. ČLEN

Pogodbenice soglašajo, da se oborožen napad na eno ali več pogodbenic v Evropi ali Severni Ameriki šteje za napad na vse pogodbenice, in zaradi tega soglašajo, da bo v primeru takega oboroženega napada vsaka od njih ob uresničevanju pravice do individualne ali kolektivne samoobrambe, ki jo priznava 51. člen Ustanovne listine Združenih narodov, pomagala tako napadeni(m) pogodbenici(cam) s takojšnjim individualnim in z drugimi pogodbenicami dogovorjenim ukrepanjem, ki se ji zdi potrebno, vključno z uporabo oborožene sile, da se ponovno vzpostavi in vzdržuje varnost severnoatlantskega območja.

Vsak tak oborožen napad in vsi posledično sprejeti ukrepi se takoj sporočijo Varnostnemu svetu. Taki ukrepi prenehajo, ko Varnostni svet ukrene, kar je potrebno za ponovno vzpostavitev in vzdrževanje mednarodnega miru in varnosti.

6. ČLEN¹

Za namen 5. člena se šteje, da oborožen napad na eno ali več pogodbenic vključuje oborožen napad:

- na ozemlje katere koli pogodbenice v Evropi ali Severni Ameriki, na alžirske departmaje Francije², na ozemlje Turčije ali na otoke pod jurisdikcijo katere koli pogodbenice na severnoatlantskem območju severno od rakovega povratnika;
- na sile, ladje ali zrakoplove katere koli pogodbenice, ko so na teh ozemljih ali nad njimi, ali na katerem koli drugem območju v Evropi, na katerem so bile na dan začetka veljavnosti pogodbe nameščene zasedbene sile katere koli pogodbenice, ali na območju Sredozemskega morja ali na severnoatlantskem območju severno od rakovega povratnika.

7. ČLEN

Ta pogodba ne vpliva na pravice in obveznosti pogodbenic, ki so članice Združenih narodov, izhajajoče iz Ustanovne Listine, in se ne razlaga kot da kakorkoli vpliva nanje ali na prvenstveno odgovornost Varnostnega sveta za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti.

8. ČLEN

Vsaka pogodbenica izjavlja, da nobena mednarodna obveznost, ki zdaj velja med njo in katero koli drugo pogodbenico ali tretjo državo, ni v nasprotju z določbami te pogodbe, in se zavezuje, da ne bo prevzela nobene mednarodne obveznosti, ki je v nasprotju s to pogodbo.

9. ČLEN

Pogodbenice s to pogodbo ustanovljajo svet, v katerem je zastopana vsaka od njih, da bo obravnaval zadeve v zvezi z izvajanjem te pogodbe. Svet je organiziran tako, da se lahko kadarkoli takoj sestane. Svet ustanovi potrebne pomožne organe; predvsem takoj ustanovi obrambni odbor, ki priporoči ukrepe za izvajanje 3. in 5. člena.

10. ČLEN

Pogodbenice lahko s soglasnim dogovorom povabijo katero koli drugo evropsko državo, ki je sposobna podpreti načela te pogodbe in prispevati k varnosti severnoatlantskega območja, da pristopi k tej pogodbi. Tako povabljena država lahko postane pogodbenica te pogodbe z deponiranjem svoje listine o pristopu pri Vladi Združenih držav Amerike. Vlada Združenih držav Amerike bo vsako od pogodbenic obvestila o deponiranju vsake take listine o pristopu.

11. ČLEN

Pogodbenice to pogodbo ratificirajo in njene določbe izvajajo v skladu s svojo ustavo. Listine o ratifikaciji se čim prej deponirajo pri Vladi Združenih držav Amerike, ki bo vse druge podpisnice uradno obvestila o vsakem deponiranju. Pogodba začne med državami, ki so jo ratificirale, veljati takoj po deponiranju listin o ratifikaciji večine podpisnic, vključno z listinami o ratifikaciji Belgije, Francije, Kanade, Luksemburga, Nizozemske, Združenih držav in Združenega kraljestva, za druge države pa začne veljati na dan deponiranja njihovih listin o ratifikaciji.³

12. ČLEN

Po desetih letih veljavnosti pogodbe ali kadar koli pozneje se pogodbenice, če katera od njih to zahteva, skupaj posvetujejo z namenom, da pregledajo pogodbo, pri čemer upoštevajo dejavnike, ki takrat vplivajo na mir in varnost na severnoatlantskem območju, vključno z razvojem dogovorov na

¹ Definicija ozemelj, za katera se uporablja 5. člen, je bila spremenjena z 2. členom Protokola k Severnoatlantski pogodbi o pristopu Grčije in Turčije, podpisanega 22. oktobra 1951.

² 16. januarja 1963 je Severnoatlantski svet ugotovil, da se ustrezne določbe te pogodbe od 3. julija 1962 ne uporabljajo več za nekdanje alžirske departmaje Francije.

³ Pogodba je začela veljati 24. avgusta 1949, po tem ko so vse države podpisnice deponirale svojo listino o ratifikaciji.

svetovni in regionalni ravni po Ustanovni Listini Združenih narodov v zvezi z ohranjanjem mednarodnega miru in varnosti.

13. ČLEN

Po dvajsetih letih veljavnosti pogodbe lahko katera koli pogodbenica preneha biti pogodbenica eno leto po tem, ko je obvestilo o odpovedi poslala Vladi Združenih držav Amerike, ki bo vlade drugih pogodbenic obvestila o deponiranju vsakega obvestilu o odpovedi.

14. ČLEN

Ta pogodba, katere angleško in francosko besedilo sta enako verodostojni, se hrani v arhivu Vlade Združenih držav Amerike. Ta vlada bo vladam drugih podpisnic poslala pravilno overjene izvode.

2. Osnovna bibliografija

Gruntar-Jermol, A. (1998) *Pravo za pravnike, pravo za laike?* V: Vestnik - Društvo za tuje jezike in književnost (let. 32, št.1/2). Ljubljana: Društvo za tuje jezike in književnosti, 163-173.

Helbig, G., Buscha, J. (1996) *Deutsche Grammatik*. Leipzig: Langenscheidt.

NATO Office of Information and Press (2001) *Priročnik o zvezi NATO*. Bruselj: NATO-OIP

The North Atlantic Treaty. (Osveženo: 6. 10. 2003; citirano 5. 5. 2003)

<http://www.nato.int/docu/basic/txt/treaty.htm>